

První nálezy dvou druhů netopýrů, vrápence velkého (*Rhinolophus ferrumequinum*) a netopýra vroubeného (*Pipistrellus kuhlii*), v Pošumaví (Chiroptera)

First records of two bat species, *Rhinolophus ferrumequinum* and *Pipistrellus kuhlii*, in the foothills of the Šumava Mts. (SW Bohemia, Czech Republic) (Chiroptera)

Jaroslav ČERVENÝ

Fakulta lesnická a dřevařská, Česká zemědělská universita v Praze, Kamýčká 129, 165 21 Praha 6; cerveny@fld.czu.cz

došlo 30. 11. 2017

Abstract. Two bat species, the Greater horseshoe bat (*Rhinolophus ferrumequinum*) and Kuhl's pipistrelle (*Pipistrellus kuhlii*) were recorded in the foothills of the Šumava Mts. (Bohemian Forest), south-western Bohemia, for the first time. An adult female of *R. ferrumequinum* was found dead in a cellar of the Rabí castle ruins (49° 17' N, 13° 37' E) on 13 March 2017. A roosting adult male of *P. kuhlii* was discovered in the fissure between roof and timber of a bungalow in Kladenské Rovné (48° 48' N, 14° 13' E) on 25 June 2017.

Key words. Greater horseshoe bat, Kuhl's pipistrelle, SW Bohemia, Czech Republic.

Vrápence velký, *Rhinolophus ferrumequinum* (Schreber, 1774): dospělá samice (obr. 1) nalezena uhybnulá na zimovišti, na podlaze sklepení hradu Rabí (49° 17' N, 13° 37' E), 510 m n. m., 13. 3. 2017. Při prohlídce zimoviště byli téhož dne zjištěni dále: 1 ind. *Rhinolophus hipposideros*, 30 inds. *Myotis myotis*, 1 ind. *Myotis daubentonii*, 1 ind. *Eptesicus serotinus*, 1 ind. *Vespertilio murinus*, 1 ind. *Barbastella barbastellus*, 1 ind. *Plecotus auritus*, 2 inds. *Plecotus austriacus*.

Ve střední Evropě dosahuje vrápence velký severní hranice svého areálu rozšíření v jižním Německu, Rakousku a na Slovensku. Jedinci nalezení mimo tento souvislý areál v České republice či jižním Polsku jsou považovány pouze za nepravidelné migranty (KOHYT & POSTAWA 2007, ZUKAL et al. 2014). Po roce 1950 bylo v České republice zaznamenáno pouze sedm lokalit nálezů (ZUKAL et al. 2014), z toho pouze dvě z Čech: štola na Mořině v Českém krasu (HANÁK 1962) a štola u Černé Řeky v Českém lese (ČERVENÝ et al. 2006). Nález z Rabí tak představuje třetí novodobý nález v Čechách a první v oblasti Pošumaví. Nález v Českém lese byl dáván do souvislosti s izolovanou a stále početnější populací druhu v bavorském Hohenburgu vzdáleném cca 80 km od Černé Řeky (ČERVENÝ et al. 2006). Nový nález z Rabí je od Hohenburgu vzdálen asi 130 km a od Černé Řeky cca 70 km.

Netopýr vroubený, *Pipistrellus kuhlii* (Kuhl, 1817): dospělý samec odchycen v letním úkrytu, ve štěrbině mezi střešní krytinou a dřevěnou konstrukcí střechy rodinného bungalovu (obr. 2) v Kladenském Rovném (48° 48' N, 14° 13' E), 600 m n. m., 25. 6. 2017. V obdobném úkrytu na stejném bungalovu byl téhož dne odchycen ještě ♂ *Vespertilio murinus*. V následujícím období byli na stejné lokalitě při odchycích do sítí zjištěni i 2 ♂♂ *Myotis mystacinus* (26. 6. 2017; 22. 7. 2017), dva jedinci *Eptesicus nilssonii* (♂, 22. 7. 2017; ♀, 8. 8. 2017), ♂ *Vespertilio murinus* (22. 7. 2017) a 2 ♀♀ *Pipistrellus pipistrellus* (23. 7. 2017).

U tohoto původně středomořského druhu je již několik desetiletí známé šíření do střední Evropy (SACHANOWICZ et al. 2006). V současnosti se již *P. kuhlii* vyskytuje prakticky ve všech státech tohoto regionu

Obr. 1, 2. 1 – boční pohled na nosní lístek vrápence velkého (*Rhinolophus ferrumequinum*) z hradu Rabí. 2 – netopýr vroubený (*Pipistrellus kuhlii*) odpočívající ve štěrbině bungalovu v Kladenském Rovném. Figs. 1, 2. 1 – lateral view of the nose-leaf of *Rhinolophus ferrumequinum* from the Rabí castle ruins. 2 – *Pipistrellus kuhlii* roosting in the fissure of a bungalow at Kladenské Rovné.

(SACHANOWICZ et al. 2006), včetně České republiky (REITER et al. 2007). V České republice jsou nálezy tohoto druhu stále výjimečné a výskyt je znám pouze ze Znojma, Olomouce, Brna a Hradce Králové (MICHÁLEK et al. 2017). Odchyt samotného samce v Kladenském Rovném představuje nejen první známý výskyt druhu v Pošumaví, ale i v celých jižních a západních Čechách. Tento ojedinělý nález zatím nedokládá rozmnožování v oblasti, ale pravděpodobně představuje pouze zálet jedince z blízké rakouské populace, kde je druh již běžný. Nejbližší rakouský nález pochází z lokality Schlägl (48° 38' N, 13° 58' E) v Horních Rakousích ze 7. 7. 2016, která je vzdálená pouze 25 km od místa našeho nálezu (F. SPITZENBERGER, in litt.).

LITERATURA

- ČERVENÝ J., FIŠR V., FASCHINGBAUER P. & BUFKA L., 2006: Bats of the Čerchovský les Mts. and the first record of the greater horseshoe bat (*Rhinolophus ferrumequinum*) in western Bohemia (Czech Republic) (Chiroptera). *Lynx*, n. s., **37**: 67–78.
- HANÁK V., 1962: Zpráva o nálezu vrápence velkého, *Rhinolophus ferrumequinum* (Schreber, 1774) a netopýra britvého, *Myotis emarginatus* (Geoffroy, 1806) ve středních Čechách. *Lynx*, n. s., **1**: 22–23.
- KOHYT J. & POSTAWA T., 2007: The first record of *Rhinolophus ferrumequinum* (Chiroptera: Rhinolophidae) from Poland outside the hibernation period. *Acta Zoologica Cracoviensia*, **50A**: 49–51.
- MICHÁLEK B., ŠRÁMEK P. & HOTOVÝ J., 2017: První nález netopýra vroubeného (*Pipistrellus kuhlii*) v Čechách (Chiroptera: Vespertilionidae). *Lynx*, n. s., **48**: 207–210.
- REITER A., BENDA P. & HOTOVÝ J., 2007: First record of the Kuhl's Pipistrelle, *Pipistrellus kuhlii* (Kuhl, 1817), in the Czech Republic. *Lynx*, n. s., **38**: 47–54.
- SACHANOWICZ K., WOWER A. & BASHTA A. T., 2006: Further range extension of *Pipistrellus kuhlii* (Kuhl, 1817) in central and eastern Europe. *Acta Chiropterologica*, **8**: 543–548.
- ZUKAL J., ŠAFAŘ J., BERKOVÁ H., KOVAŘÍK M., KOUDELKA M. & WAGNER J., 2014: *Rhinolophus ferrumequinum* in Moravia – an irregular migrant in the Czech bat fauna. *Vespertilio*, **17**: 223–229.